

Sosialurin

Nr 3 Leygardagur • 5. januar 2002 • 76. árgangur • Kr. 12,00

Nýggja Norrøna:
Strekkja
kjølin
mánadagin

www.sosialurin.fo

Leivur tekur støði
í tónleikinum

Síða 16-17

Mentamálastýrið
Keypt presti garð

síða 7

Virðisbrævamarknaður:
Føroya Kolvetni
fyrsta føroyska
felagið á London-
børsinum

Síða 9

Føroya Kolvetni og Sagex:

Terje Hagevang, stjóri í Sagex, og Nils Sørensen, stjóri í Føroya Kolvetni

Oljufeløg í rættin

Norska oljufelagið, Sagex Petroleum, sum í 2000 fór í samstarv við Føroya Kolvetni, hevur stevnt fyrrverandi samstarvsfelaganum eftir milliónum av krónum og eini rúgvu av partabrøvum. Stjórin í Sagex, Terje Hagevang, sigur, at Føroya Kolvetni rennur undan rokningini fyri arbeiði, teir gjørdu og sum tryggjaði føroyska felagnum luttøku í loyvinum hjá Agip. Nevndarformaðurin í Føroya Kolvetni, Graham Stewart, at Føroya Kolvetni hevur altíð verið til reiðar at gera semju, og at krøvini ikki eru rímulig

Síða 8-9

EMSKIP

Vel stytstu leið!
- besta leiðin av Evropa og USA

- Færsta í haviðshænum í Evropa og USA
- Hvíta veruna kring heim
- Koyra veruna til dymar
- Í somu hondum allan vegin

www.emskip.fo
Tel 34 70 00

* Rakimaskinur
* Strúkjørn
* Krúlljørn
...og mangt annað

Elkeyp
... so einfalt

Skrivstovumøblar

Skrivstovu-
møblar har
gøðskan er
í topp og
prisurin
í botn.

pr Klement Petersen

Høgaból • 600 Salingará • Tel. 44 75 60 • Fax 44 84 60

Bjargtu garðiparði tí eidd og bótar

- Nýggjastu og bestu
- Bjargingarvestar og línur
- Plöðubráttur
- Plöður plöðubráttur

Vit dragna bjargingar-
dýgarð upp fyri tær og

Paul Zachariasen & Co.
Sandoyarlíð
Tel. 915000 - Fax 915004

KIA CARNIVAL
2.9 Dohc Turbo-Diesel
16 V, 126 HK, 5 hurðar

Rætti bíurin til mong endamál.
Pluss Fyri 7 fólki
og hópin av víðari.

D. B. Bilar
Tel. 310 600

Føroya Kolvetni og SageX í hornatøkum

Norska oljufelagið SageX Petroleum, sum í 2000 fór í samarbeiði við føroyska oljufelagið Føroya Kolvetni, hevur nú stevnt fyrrverandi samstarvspartnararnar fyrri rættin eftir milliðnum av krónum og eini rúgvu av partabrøvum. Stjórin í SageX, Terje Hagevang sigur, at Føroya Kolvetni rennur undan rokningini fyrri arbeiðið teir gjørdur og sum tryggjaði føroyska felagnum luttøku í loyvinum hjá Agip. Tað ætlar teir sær ikki at góðtaka

OLJUFELØG OG SAKARMÁL

Jan Müller

Hvør minnst ikki tann góða hýrin og brosandandi andlitini, tá umboð fyrri Føroya Kolvetni og norska felagið SageX Petroleum hittu pressuna í hølunum hjá Føroya Kolvetni, har Fossbankin fyrri helt til, fyrri at greiða frá tí nýggja og spennandi samstarvinum teirra millum – eitt samstarv, sum hevði til endamálmál at tryggja føroyska oljufelagnum ein týðandi leiklut í fyrstu leitingini á landgrunninum.

Sosialurin var á staðnum til tess at kunna Føroya fólk um eitt samstarv, ið tóktist at skula fáa stóran týðning fyrri føroyska oljufelagið og framtíð tess. At stóðan skuldi útvikla seg til eitt eljustríð millum somu feløg kom óvart á, og neyv-an hevði nakar tá ímyndað sær, at norska felagið ikki so langa tíð seinni skuldi

Tá samarbeiðsavtalan millum Føroya Kolvetni og SageX varð kunngjørd í februar 2000. Á myndini umboð fyrri bæði feløgini

Mynd Jan Müller

fara í rættin við sínum fyrrveranda samstarvsfelaga.

Tað lá í kortunum, at samstarvið millum feløgini bæði skuldi gera føroyska oljufelagið ført fyrri at fara í samstarv onnur oljufeløg fyrri harvið at vera við í 1. útbjóðingini. Úrslitið varð eitt samstarv við Agip. Samstarvið við norska ráðgevdandi felagið var eftir øllum at døma so mikið gott, at ein av oddamonnunum hjá SageX, Terje Hagevang, ið hevur drúgvur royndir á føroyska okinum sum fyrrverandi leitistjóri fyrri Saga, varð eisini valdur inn í nevndina í Føroya Kolvetni. Gøtan lá opin og tyktist her verða slóðað fyrri einum spennandi og gevandi samarbeiði. Tað skuldi tó vísa seg at blíva óðrvísi. Tí eftir eina tíð saksókti norska oljufelagið Hydro teir trýggjar SageX-menninar fyrri at hava brúkt týðandi upplýsingar frá teirra tíð í Saga (sum Hydro síðani yvirtók) í arbeiðinum hjá Føroya Kolvetni, sum tá var kappingarneyti hjá Hydro. Tað hevði við sær, at fútaforboð varð reist móti norska felagnum, og hetta gjørdi, at samstarvið millum Føroya Kolvetni og SageX varð lagt á hillina eina tíð. Eftir fleiri saksviðgerðir við norskan reist endaði málið tó við, at

Hydro og SageX gjørdur eina semju. Við øðrum vórðu krøvini móti SageX tikin aftur og felagið fekk stórt endurgjald. Nú skuldi man so hildið, at Føroya Kolvetni og SageX aftur kundu taka samstarvið upp aftur, men so varð ikki. Hóast SageXfólkini vórðu frikend hevði øll henda óhepna tilgongdin við sær, at Føroya Kolvetni ikki ynskti at taka upp aftur samstarvið við SageX.

Síðani hava feløgini einki havt við hvørt annað at gera, men hava arbeitt hvør sær. Til nýliga, tá eitt mál bráðliga stingur seg upp í rættinum í Oslo. SageX hevur sent rokning fyrri arbeiði tað hevur gjørt fyrri Føroya Kolvetni til inkasso, sum ljóðar uppá ikki minni enn 3 mill. kr. Harafturat krevur felagið at fáa 5% av partabrøvunum í felagnum, sum tað sigur seg eiga rætt til sambart avtaluna, og afturat tí vilja SageXfólkini vera við, at tey hava krav uppá tað, sum svarar til 20% av komandi tekningsini. Føroya Kolvetni góðtekur einki av krøvunum men krevur, at tann partur av sakarmálinum, sum snýr seg um partapeningin verður at ganga í rættinum í Føroyum. Rætturin í Oslo gevur føroyska felagnum viðhald, soleiðis, at talan nú verður um tvey ymisk sakarmál: eina inkassosak í

Oslo og eina partafelagssak í Havn.

Søgdu seint sáttmála upp

Terje Hagevang, stjóri í SageX sigur í eini viðmerking til málið, at tað var lögdi av Føroya Kolvetni at siga upp sáttmálan, eftir at Hydro vildi gera semju. At felagið so ikki hevur viljað góðtaka eina krónu fyrri tað arbeiði, sum gjørt varð, dugir hann heldur ikki at skilja. Og tí fóru hann og hini SageXfólkini í rættin í Oslo við allari sakini. Hetta hendi fyrri umleið 8 mánaðum síðani. Sakin, sum hevur verið fyrri í bæði undirretti og hægri rætti í Oslo, hevur higartil snúð seg um formalia, tvs. hvar hon skal vera hildin, í Oslo ella í Havn. Rætturin í Oslo, Borgarting lagmansrett, kom sum nevnt til ta niðurstøðu, at tann parturin av málinum, sum snýr seg um rokningina fyrri gjørt arbeiði, skal fara fram í Oslo, meðan spurningurin um partabrøv skal verða viðgjörður í føroyskum rætti. Eftir tí sum blaðið skilur kann ganga drúgv tíð, áðrenn hesi bæði málini verða avgreidd.

Terje Hagevang dylur ikki fyrri, at teir uppliva stóðuna sum at føroyska felagið rennur frá eini rokning. Er tað veruliga so,

tá vilja teir einki hava við Føroya Kolvetni at gera longur men fara at krevja sín fulla rætt sambart sáttmálan við føroyska felagið.

Norsk Hydro ábyrgdina

Vit spurdu stjóran í SageX, um ikki tað stríðið, sum tók seg upp millum Hydro og SageX í veruleikanum gav føroyska felagnum stóran trupulleikar og skaddi felagið!

Til tað sigur hann, at teir kundu ikki forða Norsk Hydro at fara í rættin við teimum. Tað var ikki við teirra góða vilja, at stóra norska oljufelagið fekk stæðgað teirra arbeiði við einum fútaforboð.

– Tað var Norsk Hydro, sum saksókti okkum, og tá vit jú vórðu frikendir, kann tað ikki vera rætt at leggja nakra ábyrgd á okkum. Um Føroya Kolvetni meinir, at tað eru vit sum skylda teimum nakað t.d. pengar fyrri ikki at hava kunnað latið eina vøru, so mugu teir saksøkja Hydro, tí tað var Norsk Hydro, sum setti alt hetta í gongd.

Terje Hagevang sigur, at um Føroya Kolvetni tann dagin, tá rætturin í Oslo gav SageX fútaforboð, hevði sagt upp avtaluna, so hevði tað verið óðrvísi. Men tað gjørdur teir ikki. Seinni

Stór krøv

Góðar 3 mill. kr. í reiðum peningi. 5% av verandi partabrøvum og 20% av partabrøvunum, tá nýggj tekning verður. Hetta eru krøvini, sum norska oljufelagið SageX Petroleum, fer í rættin við við føroyska oljufelagnum Føroya Kolvetni. Føroyska felagið hevur higartil ikki viljað góðtaka krøvini uttan víðari, og tí er avgjørt, at sakarmál skal vera bæði í Oslo og í Havn.

Hetta hendir um sama mundið sum føroyska oljufelagið ger klárt til at fara undir at bora á føroyskum øki. Og til tess at kunna halda síni forpliktisli í samtakinum, ið bora skal, má Føroya Kolvetni hava meiri kapital. Ætlanin var at fara á Londonbørsin í heyst men hetta er vórðið útsett til í ár.

Nú er so spurningurin, hvussu og um eitt sakarmál kann ávirka bæði partafelagstekningina og stóðuna annars hjá felagnum í samtakinum, har ítalska oljufelagið Agip er fyrstøðufelag (operatørur). Føroya Kolvetni hevur sum er 7% part í lisensinum og hevur møguleika at hækka sín part til 22%. Men fyrri at kunna tað skal felagið hava nóg fleiri pengar. Og tí ætlar tað sær at fara á børsin í London tífloga í hesum árinum og selja partabrøv fyrri umleið 180 mill. kr. Tað er so eisini í tøkum tíma, tí um fáar mánaðir skal felagið til at bora á føroyska landgrunninum og til ta uppgávuna skulu nógvir pengar á borðið.